

Notat

Socialforvaltningens forslag til nye indsatser for socialt udsatte grønlandere

På baggrund af bestilling fra Socialudvalget på udvalgs møde d. 7. december 2022 beskriver Socialforvaltningen i nærværende notat forvaltningens forslag til indsatser for socialt udsatte grønlandere i København. Forslagene tager dels udgangspunkt i forvaltningens faglige vurdering af behovene på området, samt i forvaltningens vurdering af de forslag som blev fremsat af civilsamfundsorganisationerne på den minikonference, Socialforvaltningen og Kofoeds Skole afholdte d. 22. februar.

Forvaltningens forslag er opdelt efter, om de kan igangsættes inden for den eksisterende økonomiske ramme, eller om de kræver afsættelse af nye midler. Socialudvalget har dertil anmodet om, at indsatsforslagenes skalerbarhed beskrives, ligesom det også skal afdækkes, hvorvidt det er muligt at søge midler til indsatserne fra fonde. Dertil anmoder udvalget om, at sagen ligeledes bygger på erfaringer fra Det Grønlandske Hus.

Nedenstående skema viser forvaltningens prioritering af forslag til indsatser baseret på civilsamfundsforslagene fra bilag 2. Socialudvalget har mulighed for at bestille budgetnotater på udvalgte indsatser.

Skema over forvaltningens forslag og prioriteringer:

Forvaltningens højest prioriterede forslag til indsatser	Reference til civilsamfundsforslag jf. bilag 2	Økonomi
Indsats nr. 4: Fremskudt socialfagligt personale på civilsamfundstilbud	Baseret på forslag J om fremskudt personale på civilsamfundstilbud	Kræver tilførsel af midler
Indsats nr. 6: Opkvalificering af socialfagligt personale inden for grønlandsk sprog og kultur	Baseret på forslag I om opkvalificering/ oprustning af socialfagligt personale	Kræver tilførsel af midler
Forvaltningens øvrige forslag til indsatser	Reference til civilsamfundsforslag	Økonomi

Indsats nr. 5: Oplysningskampagne om forhold vedr. flytning fra Grønland til Danmark	Baseret på forslag M om oplysning til grønlandere som overvejer at flytte til Danmark	Kræver tilførsel af midler
Indsats nr. 7: Udgående korps på tværs af kommunale- og civilsamfundstilbud	Baseret på forslag D om udgående korps på tværs af kommunale- og civilsamfundstilbud	Kræver tilførsel af midler
Indsats nr. 8: Modtagelsesenhed	Baseret på forslag B om ny modtagelsesenhed	Kræver tilførsel af midler
Indsats nr. 3: Støttekontaktperson-ordning	Baseret på forslag H om støttekontaktperson-ordninger/understøttelse af mentorordninger og forslag B om ny modtagelsesenhed	Kræver tilførsel af midler
Indsats nr. 2: Understøttelse af peer-netværk	Baseret på forslag H om støttekontaktperson-ordninger/understøttelse af mentorordninger	Inden for nuværende økonomiske ramme, for § 18-midlerne. Kræver, at foreninger søger om midler fra § 18-puljen
Indsats nr. 1: Investering i civilsamfundet ved tildeling af § 18-midler til indsats for socialt udsatte grønlandere	Baseret på forslag G investering i civilsamfundet	Inden for nuværende økonomiske ramme for § 18-midlerne. Kræver, at foreninger søger om midler fra § 18-puljen

Når det gælder civilsamfundets forslag A om "tag over hovedet som forudsætning for andre indsats" vil det, hvor det er muligt, blive medtænkt i arbejdet med implementering af hjemløseren. Der er ikke aktuelle planer om at iværksætte bostøtte særligt rettet mod grønlandere, jf civilsamfundets forslag F herom, men forvaltningen vil overveje, hvordan øget grønlandsk sprog- og kulturforståelse kan medtænkes i den generelle bostøtte til hjemløse borgere, der styrkes med implementering af hjemløseren.

På de følgende sider beskrives hvert indsatsforslag kort med et groft overslag over en økonomisk ramme samt skalerbarhed. Derudover

relateres hvert indsatsforslag til civilsamfundsorganisationernes forslag fra bilag 2. Til slut relateres hvert indsatsforslag til relevante temaer, som Socialudvalget drøftede den 7. december 2022 ift. mulige indsatser for unge grønlandere under 30 år, der er i risiko for at havne i en socialt udsat position, når de flytter til København.

Indsatser inden for eksisterende økonomiske ramme

Forslagene til indsatser i dette afsnit vurderes umiddelbart at kunne igangsættes inden for eksisterende økonomiske ramme.

1. Investering i civilsamfundet via § 18-midlerne

Civilsamfundsindsatser kan være med til at udfylde en unik social rolle for målgruppen. Opdyrkelsen af sociale fællesskaber er en af civilsamfundets særlige styrker, og civilsamfundsorganisationerne ønsker, at kommunen ikke selv etablerer indsatser, som civilsamfundet ville klare bedre. Tilbud om samvær i naturen, eller andre fællesskabsopbyggende initiativer kan fx placeres i civilsamfundet med støtte fra kommunen. I understøttelsen af civilsamfundsinitiativer for målgruppen kan § 18 midlerne til støtte til frivilligt socialt arbejde benyttes til at finansiere enkeltstående projekter for målgruppen. Civilsamfundsorganisationerne ønsker dog, at der er fokus på permanente løsninger frem for puljer med udløb og enkeltstående projekter, hvis indsatserne skal medføre varige forandringer.

Økonomi

Indsatsen kræver ikke yderligere finansiering, da § 18-puljen i forvejen er finansieret med et beløb på 14,2 mio. kr. (til uddeling i 2023). Forvaltningen kan oplyse, at der i uddelingen af § 18-midler til brug i 2023 blev bevilget støtte til tre projekter, der retter sig særligt mod målgruppen socialt udsatte grønlandere. Det drejer sig om 1) Herfra og Videre, der modtog en 3-årig bevilling på 180.000 kr., 2) Foreningen Grønlandske Børn, der modtog en 2-årig bevilling på 30.000 kr. og 3) Kirkens Korshærs tilbud Fedtekælderens grønlandske cafe, der modtog en 1-årig bevilling 190.000 kr.

I alt blev der således bevilget 400.000 kr. fra § 18-puljen 2023 til indsatser særligt til målgruppen til brug i året 2023. Det vil være muligt at anvende en tilsvarende eller større andel af puljen til projekter og sociale tilbud, der støtter socialt udsatte grønlandere i København, når der næste gang skal uddeles midler fra § 18-puljen. Kriterierne for § 18-puljen blev senest evalueret og godkendt af Socialudvalget den 15. marts 2023. De nuværende kriterier er gældende for resten af udvalgsperioden.

Yderligere er der fonde og puljer som civilsamfundsorganisationerne kan ansøge:

- Der findes eksempelvis puljer i Social- og Boligstyrelsen såsom PUF (Puljen til frivilligt socialt arbejde) på 46,2 mio. kr., som kun kan ansøges af civilsamfundsorganisationer. Målgruppen for puljen er socialt truede borgere eller borgere i en svær livssituation. Puljen forventes at åbne for ansøgninger i andet kvartal af indeværende år.

- Herudover kan nævnes Velux fonden til sociale indsatser med ansøgningsfrist den 1. juni 2023 kl. 12.00. Projekternes målgrupper kan være børn, unge og voksne i socialt udsatte positioner, men det skal bemærkes, at metodeudvikling er en del af Veluxfondens kriterier for uddeling.

Sammenhæng med civilsamfundets forslag i bilag 2 og Socialudvalgets tidligere drøftelse

Indsatsen her baserer sig på forslag G om investering i civilsamfundet, som fremgår af opsamlingen på civilsamfundets drøftelser i bilag 2.

Derudover taler indsatsen ind i følgende tematikker, som Socialudvalget drøftede på udvalgmøde d. 7. december 2022:

2. Særlige indsatser for unge grønlandere
3. Oplevelser i naturen - mødes om et fælles tredje
7. Positive fællesskaber i København
8. Øget samarbejde med Det Grønlandske Hus i København

2. Understøttelse af peer-netværk

Socialforvaltningen kan opfordre til oprettelsen af et peer-netværk, hvor grønlandske borgere, som har etableret sig i Danmark, støtter nyankomne grønlandere. Dette kan f.eks. foregå via Det Grønlandske Hus samt andre civilsamfundsorganisationer, som har kontakt med målgruppen. Et peer-netværk kan være med til at forebygge, at nyankomne grønlandere havner i socialt udsatte positioner, samt stå for at etablere sociale netværk for de nyankomne.

Økonomi

Indsatsen kan eventuelt oprettes via foreningers ansøgning om § 18 midler, jf. ovenfor. Yderligere er der en række fonde som civilsamfundsorganisationerne kan ansøge, jf. ovenfor.

Sammenhæng med civilsamfundets forslag i bilag 2 og Socialudvalgets tidligere drøftelse

Indsatsen baserer sig på forslag H om støttekontaktpersonordninger/Understøttelse af mentorordninger, som fremgår af opsamlingen på civilsamfundets drøftelser i bilag 2.

Derudover taler indsatsen ind i følgende tematikker, som Socialudvalget drøftede på udvalgmøde d. 7. december 2022:

1. Velkomstpakke til unge fra Grønland
2. Særlige indsatser for unge grønlandere
7. Positive fællesskaber i København
8. Øget samarbejde med Det Grønlandske Hus i København

Indsatser, der kræver en tilføjelse af ressourcer

Forslagene til indsatser i dette afsnit vil kræve tilførsel af ressourcer. Det bemærkes, at standardprisen for et årsværk i Socialforvaltningen er 0.6 mio. kr.

3. Støttekontaktperson-ordning

Støttekontaktpersoner med kendskab til grønlandsk kultur og sprog. Der er mange nyankomne unge grønlandske borgere, som ikke lykkes med at udfolde deres potentiale, da de kan have svært ved at navigere i det danske samfund. Det er Socialforvaltningens erfaring, at disse personer ofte bliver en del af miljøet på Sundholm og derigennem risikerer at komme i en udsat position. Her kan støttekontaktpersoner forankret i Socialforvaltningen understøtte borgerne i deres individuelle behov og bidrage med socialfaglig støtte og vejledning, eventuelt med brobygning til beskæftigelsesindsatser ol. Formålet med denne indsats er at forebygge, at borgere i målgruppen ender i tiltagende udsathed vha. tidlig støtte og rådgivning.

Økonomi og skalerbarhed

Indsatsen med støttekontaktpersoner vil kræve minimum tre fuldtidsansatte svarede til tre årsværk.

Sammenhæng med civilsamfundets forslag i bilag 2 og Socialudvalgets tidligere drøftelse

Indsatsen her baserer sig på forslag H om støttekontaktperson-ordninger/Understøttelse af mentorordninger og forslag B om en ny modtagelsesenhed, jf. opsamlingen på civilsamfundets drøftelser i bilag 2.

Derudover taler indsatsen ind i følgende tematikker, som Socialudvalget drøftede på udvalgs møde d. 7. december 2022:

- 1. Velkomstpakke til unge fra Grønland*
- 2. Særlige indsatser for unge grønlandere*
- 6. Faglig forståelse og kendskab til grønlandsk kultur og sprog*

4. Fremskudt socialfagligt personale på civilsamfundstilbud

Forvaltningens socialfaglige medarbejdere som fx socialrådgivere kan yde fremskudt sagsbehandling én dag om ugen i fx Det Grønlandske Hus eller andre steder, hvor målgruppen opholder sig. Det kan også overvejes om det i nogle situationer er muligt at være i Københavns Lufthavn, når der lander fly fra Grønland.

Her kan sager oprettes og borgeren modtage rådgivning i trygge rammer, hvor der er kultur- og sprogtolkning tilgængelig. Den fremskudte medarbejder vil her både kunne fremme sagsbehandlingen for borgere i målgruppen, som allerede er kendte af kommunen, og samtidig forebyggende kunne yde råd og vejledning for de borgere, som er i risiko for udsathed.

Indsatsen vedr. fremskudt sagsbehandling kan med fordel tænkes ind i sporet vedr. etablering af venskabsbyaftaler mellem Københavns Kommune og Kommuneqarfik Sermersooq, og gerne i samarbejde med Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen, mhp. at udvide indsatsen, så den udover det fremskudte socialfaglige personale også inkluderer f.eks. jobkonsulenter for at sikre brobygning til uddannelses- og jobmuligheder.

Økonomi og skalerbarhed

Forslaget kan skales med flere medarbejdere på flere lokationer. Det vil være nødvendigt at bemane denne indsats med minimum et årsværk. Der er tale om et øget serviceniveau, hvorfor den fremskudte sagsbehandler vil have en lavere sagsstamme end normalt, ligesom der også rummes borgere, der ikke er i Socialforvaltningens målgruppe i dag.

Sammenhæng med civilsamfundets forslag i bilag 2 og Socialudvalgets tidligere drøftelse

Indsatsen her baserer sig på forslag J om fremskudt personale på civilsamfundstilbud, som fremgår af opsamlingen på civilsamfundets drøftelser i bilag 2.

Derudover taler indsatsen ind i følgende tematikker, som Socialudvalget drøftede på udvalgs møde d. 7. december 2022:

8. Øget samarbejde med Det Grønlandske Hus I København
2. Særlige indsatser for unge grønlandere
6. Faglig forståelse og kendskab til grønlandsk kultur og sprog

5. Oplysningskampagne om forhold vedr. flytning fra Grønland til Danmark

Oplysningskampagne om forholdene, tilværelsen, udfordringer og muligheder i Danmark til grønlandere, som overvejer at flytte til Danmark. Formålet er, at borgere ikke selv skal opsøge viden, men at oplysning skal ske gennem en bredere kampagne fx gennem anvendte medier i Grønland såsom KNR.

Indsatsen bør ske i samarbejde med Grønlands selvstyre og/eller Kommuneqarfik Sermersooq. Socialudvalget besluttede på mødet den 15. marts, at oplysning til nyankomne grønlandske borgere om forholdene i Danmark inden afrejse bør indgå i en kommende venskabsbysaftale mellem Københavns Kommune og Kommuneqarfik Sermersooq. Kampagnen kan fungere som tillæg til og/eller fremhævelse af informationssiden kenddanmark.dk, som Det Grønlandske Hus har udarbejdet og løbende opdaterer med information om vilkår vedr. eksempelvis bolig, jobsøgning, uddannelse mm. Hjemmesiden er i 2022 blevet oversat til grønlandsk.

Bemærk at Kommuneqarfik Sermersooq selv er i dialog med selvstyret om midler til en lignende informationskampagne om realiteterne ved at flytte til Danmark.

Økonomi og skalerbarhed

Oplysningskampagnen kan fx varetages af et eksternt bureau. Priser for en sådan kampagne vil kunne indhentes, såfremt Socialudvalget ønsker det.

Sammenhæng med civilsamfundets forslag i bilag 2 og Socialudvalgets tidligere drøftelse

Indsatsen baserer sig på forslag M om oplysning til grønlandere, som overvejer at flytte til Danmark, som fremgår af opsamlingen på civilsamfundets drøftelser i bilag 2.

Derudover taler indsatsen ind i følgende tematikker, som Socialudvalget drøftede på udvalgs møde d. 7. december 2022:
5. Samarbejde med Kommuneqarfik Sermersooq

6. Opkvalificering af socialfagligt personale inden for grønlandsk sprog og kultur

Der er på nuværende tidspunkt en mangel på grønlandsktalende socialfagligt personale, heriblandt rusmiddelbehandlere. En del af dette problem kan afhjælpes vha. en opkvalificering af personale, således at de har kendskab til målgruppens kultur og sprog, herunder om, at sproget er forskelligt internt i landet. Viden om grønlandsk kultur kan også være afgørende ift. fremgangsmåde/metodevalg i arbejdet med målgruppen.

Herudover er der et behov for at medarbejdere, der er i kontakt med Grønlandske tilflyttere, har viden om de mulige traumer, som borgere i målgruppen kan have, og kan tage dette i betragtning mhp. henvisning til psykiatrien eller til psykologhjælp gennem henvisning fra alm. praktiserende læger. Formålet med denne indsats er at hjælpe borgere i målgruppen bedst muligt i de eksisterende tilbud i Socialforvaltningen. Bemærk at traumebehandling er forankret i regionen, jf. bilag 3.

Center for Alkohol- og stofbehandling har tidligere haft en medarbejder ansat med grønlandsk baggrund, og to medarbejdere har været på sprogkursus. Det har vist sig at være positivt i samarbejdet med borgerne, at udvalgte medarbejdere har fået styrkede kultur- og sprogkompetencer. Det er dog fortsat en udfordring at rekruttere medarbejdere med kendskab til grønlandsk sprog og kultur, hvorfor det kan være en mulighed at oprette et kursus til formålet fx i samarbejde med Det Grønlandske Hus og/eller Grønlands Universitet Ilisimatusarfik. Et opkvalificerende kursusforløb bør indeholde Grønlandsk kulturforståelse, herunder hvordan man kommunikerer med borgere med grønlandsk baggrund, det grønlandske samfund, samt en kort introduktion til det grønlandske sprog/kropssprog.

Opkvalificeringen kan også være relevant i arbejdet på familiebehandlings-/anbringelsesområdet, særligt ifm. børnefaglige undersøgelser, jf. servicelovens § 50.

Indsatsen kan også samtænkes med forslaget om praktikforløb/udvekslingsophold for socialfaglige medarbejdere på tværs af Københavns Kommune og Kommuneqarfik Sermersooq, der kører i sporet vedr. etablering af et formelt venskabsbysamarbejde og lægger op til faglig sparring og gensidig læring mhp. at fremme redskaber til at tackle udfordringer med forskellige kulturforståelser og sproglige udfordringer. Der er i Grønland store sprogforskelle mellem øst og vest, og Københavns Kommune kan lære af, hvordan sprogudfordringerne løses internt i Grønland.

Det bemærkes, at Socialforvaltningen i samarbejde med flere private aktører på området I 2021 udarbejdede pjecen "Samarbejde med udsatte mennesker med grønlandsk baggrund". Pjecen fungerer som et socialfagligt værktøj målrettet medarbejdere, som i deres arbejde møder borgere med grønlandsk baggrund f.eks. på et botilbud, jobcentret, en rusmiddelbehandlingsenhed, Hjemløseenheden eller hospitalsvæsenet, hvor sprog- og kulturforståelse ofte udgør væsentlige barrierer i mødet mellem den udsatte borger med grønlandsk baggrund og det offentlige system. Pjecen bidrager med enkle greb og tips i arbejdet med udsatte borgere fra Grønland i det offentlige. Midlerne, der blev brugt til udarbejdelsen af pjecen, blev forinden da tilbudt til Udsatterådet som en finansieringskilde til en kortlægning af socialt udsatte grønlændere i København. Udsatterådet afviste dette på den baggrund, at det ville betyde en nedskalering af det kortlægningsprojekt som rådet oprindeligt havde sat sig for. Udsatterådet søgte derefter at få finansieret kortlægningen politisk ifm. overførselsagen 2020/2021, men sagen blev ikke løftet politisk.

Økonomi og skalerbarhed

Socialforvaltningen har endnu ikke udarbejdet et overslag over omkostningerne eller dets skalerbarhed.

Sammenhæng med civilsamfundets forslag i bilag 2 og Socialudvalgets tidligere drøftelse

Indsatsen baserer sig på forslag I om opkvalificering/oprustning af socialfagligt personale, som fremgår af opsamlingen på civilsamfundets drøftelser i bilag 2.

Derudover taler indsatsen ind i følgende tematikker, som Socialudvalget drøftede på udvalgmøde d. 7. december 2022:

6. Faglig forståelse og kendskab til grønlandsk kultur og sprog
4. Traumebehandling og psykiatrisk udredning
5. Samarbejde med Kommuneqarfik Sermersooq

7. Udgående korps på tværs af kommunale- og civilsamfundstilbud

Et udgående korps/enhed bestående af medarbejdere, der er specialiserede og har sammensatte kompetencer og viden om grønlandsk sprog og kultur. Korpset foreslås forankret under Hjemløseenheden. I samarbejde med fx Det Grønlandske Hus kan korpset levere kultur og tolkebistand samt socialfaglig viden i mødet med borgere med grønlandsk baggrund. Denne støtte kan leveres inden for Socialforvaltningens område, men også i kontakten med andre forvaltninger, alt efter størrelsen på korpset. Korpset kan være en støtte til forskellige forvaltninger, som kan tilkaldes ifm. møder med borgere med grønlandsk baggrund. Særligt relevant vil det være, at korpset understøtter eksisterende opsøgende indsatser i fx hjemløseenheden, således at ressourcer og kompetencer øges i kontakten med socialt udsatte grønlændere. Det bemærkes, at Det Grønlandske Hus løbende kommer på Sundholm.

Korpset kan derudover yderligere omfatte jobkonsulenter. Såfremt Socialudvalget ønsker dette, vil Socialforvaltningen undersøge muligheden herfor med Beskæftigelses- og integrationsforvaltningen.

Økonomi og skalerbarhed

Indsatsen vil kræve minimum tre fuldtidsansatte medarbejdere, men kan skales op til seks fuldtidsansatte.

Sammenhæng med civilsamfundets forslag i bilag 2 og Socialudvalgets tidligere drøftelse

Indsatsen her baserer sig på forslag D om et udgående korps på tværs af kommunale- og civilsamfundstilbud, som fremgår af opsamlingen på civilsamfundets drøftelser i bilag 2.

Derudover taler indsatsen ind i følgende tematikker, som Socialudvalget drøftede på udvalgs møde d. 7. december 2022:

6. *Faglig forståelse og kendskab til grønlandsk kultur og sprog*
2. *Særlige indsatser for unge grønlandere*

8. Modtagelsesenhed

Civilsamfundet efterspørger en opsøgende tværkommunal modtagelsesenhed for nyankomne grønlandere i København, der sikrer at grønlandske borgere får en god indgang til det danske samfund, hvor de bl.a. kan modtage råd og vejledning. Enheden vil evt. kunne visitere udsatte borgere til relevante tilbud efter behov og samtidig sikre, at borgere på kanten af udsathed bliver sporet hen imod mere positive fællesskaber.

Indsatsen skal favne en bred gruppe af grønlandske borgere, og det er derfor forvaltningens vurdering, at en sådan enhed gerne skal etableres i samarbejde med Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen, Kultur- og fritidsforvaltningen og Børne- og Ungdomsforvaltningen. Indsatsen vil derfor være relevant at tænke ind i sporet om *Opsøgende indsats for nyankomne grønlandere ved ankomst i København* i etableringen af et formelt venskabsbysamarbejde ml. Københavns Kommune og Kommuneqarfik Sermersooq, da alle fagudvalg i Københavns Kommunes forvaltninger i den forbindelse er kommet med forslag til meningsfulde samarbejdsområdet mellem de to kommuner.

Økonomi og skalerbarhed

Socialforvaltningen har endnu ikke udarbejdet et overslag over omkostningerne eller dets skalerbarhed.

Sammenhæng med civilsamfundets forslag i bilag 2 og Socialudvalgets tidligere drøftelse

Indsatsen her baserer sig på forslag B om en ny modtagelsesenhed og forslag D om et udgående korps på tværs af kommunale- og civilsamfundstilbud, som fremgår af opsamlingen på civilsamfundets drøftelser i bilag 2.

Derudover taler indsatsen ind i følgende tematikker, som Socialudvalget drøftede på udvalgs møde d. 7. december 2022:

1. *Velkomstpakke til unge fra Grønland*
5. *Samarbejde med Kommuneqarfik Sermersooq*
6. *Faglig forståelse og kendskab til grønlandsk kultur og sprog*
7. *Positive fællesskaber i København*